

## SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

### PRACOWNI BADAŃ NAD NARRACJAMI PAMIĘCI POLSKO-NIEMIECKIEGO POGRANICZA KULTUROWEGO

(SKRÓCONA NAZWA: PRACOWNIA BADAŃ NAD NARRACJAMI PAMIĘCI POGRANICZA)

w okresie od grudnia 2012 do lutego 2015<sup>1</sup>

Powstanie Pracowni Badań nad Narracjami Pamięci Polsko-Niemieckiego Pogranicza Kulturowego przy Instytucie Filologii Germańskiej zatwierdziła Rada Wydziału Filologicznego w grudniu 2012 r. Z założenia działalność jednostki ma charakter interdyscyplinarny, ponaduczelniany i międzynarodowy. Pracownia liczy 9 członków, do zespołu należą: dr Marta Turska (IFG), dr Eliza Szymańska (IFG), dr Katarzyna Szalewska (IFP), dr Magdalena Sacha (Katedra Kulturoznawstwa), dr Felicitas Söhner (Universität Ulm i Universität Köln), dr Janusz Mosakowski (IFP; od grudnia 2013), dr hab. Agnieszka Haas (IFG), dr Maciej Dajnowski (IFP) i dr Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk (IFG), która kieruje działalnością Pracowni. Działalność jednostka zainaugurowała w dniu 5 kwietnia 2013 roku wykładem otwartym prof. zw. dr hab. Anny Wolff-Powęskiej (UAM) na temat *Kto włada naszą pamięcią zbiorową?*

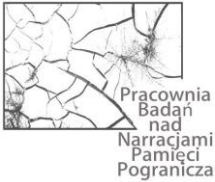
#### **Spotkania robocze i wyjazdowe**

W roku 2013 członkowie Pracowni spotkali się trzykrotnie, tj. 8 maja, 3-4 lipca i 9 listopada. W ramach spotkania w maju, które odbyło się w IFG w pokoju 4.23, dzielono się doświadczeniami dotyczącymi bieżącej działalności naukowej oraz dyskutowano nad profilem działalności Pracowni. Ostatecznie postanowiono skoncentrować się na opracowaniu założeń wspólnego projektu badawczego i zorganizowaniu międzynarodowej konferencji interdyscyplinarnej. W spotkaniu uczestniczyły: dr Magdalena Sacha, dr Katarzyna Szalewska, dr Eliza Szymańska, dr Agnieszka Haas i dr Miłostawa Borzyszkowska.

Spotkanie w lipcu miało charakter wyjazdowy (Gołubie k. Kościerzyny). W części roboczej omawiano propozycje tematów indywidualnych realizowanych w ramach projektu badawczego, założenia teoretyczne i sposób realizacji projektu. Ustalono roboczy temat projektu: Topografie pamięci pogranicza. Za organizację konferencji odpowiedzialne są dr Miłostawa Borzyszkowska i dr Eliza Szymańska. Spotkanie połączone zostało ze zwiedzaniem muzeum - dworku Wybickich w Sikorzynie. W spotkaniu uczestniczyli dr Marta Turska, dr Magdalena Sacha, dr Katarzyna Szalewska, dr Maciej Dajnowski i dr Miłostawa Borzyszkowska. Postanowiono wówczas także skrócić nazwę Pracowni.

Spotkanie listopadowe poświęcono dyskusji na temat założeń organizacyjnych planowanej konferencji, przemian w systemie szkolnictwa wyższego i funkcjonowania we współczesnych realiach nauki pracowników niesamodzielnym powyżej 35 roku życia. Ustalono skrócenie nazwy pracowni do

<sup>1</sup> Sprawozdanie za ten okres działalności zostało złożone u Prodziekana ds. Nauki prof. UG Stanisława Rośka.



formy: Pracownia Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza. W spotkaniu uczestniczyli: dr Marta Turska, dr Eliza Szymańska, dr Magdalena Sacha, dr Maciej Dajnowski i dr Miłostawa Borzyszkowska.

W 2014 członkowie Pracowni spotkali się w dniach 20-21 czerwca na spotkaniu wyjazdowym w Gołubiu (dr Eliza Szymańska, dr Felicitas Söhner, dr Magdalena Sacha, dr Maciej Dajnowski i dr Miłostawa Borzyszkowska). Podczas dyskusji skoncentrowano się na realizacji projektu badawczego oraz na stanie przygotowań planowanej konferencji. Podczas części roboczej członkowie omawiali koncepcje indywidualnych tematów badawczych, które zostaną zaprezentowane na konferencji oraz zastosowane koncepcje teoretyczne. Przedyskutowano także wersję roboczą artykułu dr Magdaleny Sachy, przeznaczony do publikacji w „Przeglądzie Zachodnim” dotyczący granic fantomowych. Spotkanie połączone zostało ze zwiedzaniem Centrum Edukacji Regionalnej w Szymbarku i dyskusją na temat specyfiki konstruowania obrazu przeszłości w tym miejscu.

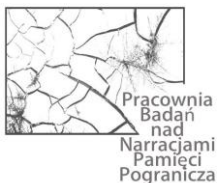
W 2015 roku członkowie Pracowni spotkali się w dniu 2 lutego w Europejskim Centrum Solidarności. W spotkaniu wzięty udział dr Marta Turska, dr Eliza Szymańska, dr Magdalena Sacha i dr Miłostawa Borzyszkowska. Po wystawie oprowadzili je pracownicy ECS - dr Krzysztof Korda i mgr Piotr Abryszeński, dzieląc się swoimi doświadczeniami z tworzenia wystawy. Jednym z zagadnień poruszanych podczas zwiedzania Muzeum było uwzględnienie wątków gdańskich i regionalnych w toku narracji prezentowanych wydarzeń i ich kontekstu społeczno-historycznego.

Następnie uczestniczki spotkania przedyskutowały sposób narracji w ramach wystawy głównej, omówiły sprawy bieżące, stan przygotowań planowanej konferencji oraz propozycje działań w roku 2015. Zaplanowano termin kolejnego spotkania wyjazdowego do Gołubia (19.-20. czerwca), tym razem połączonego ze zwiedzaniem Muzeum – Parku Etnograficznego we Wdzydzach Kiszewskich im. Teodory i Izydora Gulgowskich.

### **Projekt badawczy i organizacja konferencji**

Do współorganizacji konferencji, zaplanowanej w ramach projektu badawczego, zaproszono Institut Moderne im Rheinland przy Uniwersytecie im. Heinricha Heinego w Düsseldorfie, kierowany przez prof. Gertrude Cepl-Kaufmann. Na spotkaniach marcu i lipcu 2013 zaakceptowano temat i ustalono założenia wstępne projektu: *Gedächtnistopographien im Grenzland. Pomorze und Rheinland als trilaterale Räume im Vergleich*, korzystając przy tym także z założeń koncepcji trylateralnych regionów kulturowych prof. Cepl-Kaufmann. Kształt całościowej koncepcji we współpracy z członkami Pracowni i prof. Gertrude Cepl-Kaufmann opracowała dr Miłostawa Borzyszkowska. Za jej organizację ze strony Pracowni odpowiedzialna jest z dr Elizą Szymańską. Pierwotnie ustalono termin konferencji na październik 2014. Późną wiosną 2014 na prośbę niemieckiego partnera przełożono termin konferencji z października 2014 na maj 2015.

Na wiosnę 2016 roku zaplanowana jest kolejna konferencja o międzynarodowym i interdyscyplinarnym charakterze w Europäische Akademie w Sankelmark k. Flensburga, organizowana wspólnie z Academia Baltica (Niemcy) na temat (roboczy): Pommern/Pomorze - opowiedzieć region na nowo. Za koncepcję i organizację odpowiedzialna ze strony Pracowni jest dr Miłostawa Borzyszkowska, a z Academia Baltica - dr Christian Pletzing.



## Aplikowanie o granty

Na konferencję *Gedächtnisographien im Grenzland. Pomorze und Rheinland als trilaterale Räume im Vergleich* pozyskano fundusze wewnątrzuniwersyteckie łącznie w wysokości 10 000 zł (z DSów, Fundacji Herdera i ze środków Prorektora ds. Nauki). Opracowano i złożono w kwietniu 2014 roku wnioski o dofinansowanie konferencji i projektu badawczego do Polsko-Niemieckiej Fundacji na Rzecz Nauki (oprac. M. Borzyszkowska i E. Szymańska, decyzja odmowna). Kolejny wniosek złożono wraz z niemieckim partnerem po przełożeniu terminu konferencji do programu Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa (także z Instytutem Kaszubskim). Wniosek przechodzi procedurę decyzyjną.

## Udział w konferencjach i stypendia

W roku 2013 Członkowie Pracowni wzięli udział w konferencjach z następującymi tematami dotyczącymi pogranicza:

- Żydowskie topografie pamięci miast pomorskiego pogranicza, na międzynarodowej konferencji Wielkie Pomorze – wierzenia i religie, Słupsk 16.-18.10.2013, zorganizowanej przez Instytut Polonistyki Akademii Pomorskiej, Instytut Kaszubski (Gdańsk), Pommersches Landesmuseum (Greifswald) i Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku (dr Miłostawa Borzyszkowska);
- Warum kannst du eigentlich nicht polnisch? Wielojęzyczność Gdańska w obrazach pamięci autorów pochodzenia żydowskiego, na ogólnopolskiej konferencji Językowy, literacki i kulturowy obraz Pomorza dawniej i dziś, zorganizowanej przez Instytut Polonistyki UG, Gdańsk 17.9.13 (dr Miłostawa Borzyszkowska)
- Das Bild des Judentums in Danzig vor 1939 in der Autobiographik von Autoren jüdischer Herkunft aus Danzig, na międzynarodowej konferencji Internationales Alfred Döblin Kolloquium, zorganizowanej przez Instytut Filologii Germańskiej UW i Internationale Alfred Döblin Gesellschaft, 6.-9.2013 w Warszawie (dr Miłostawa Borzyszkowska).

Troje członków Pracowni wzięło udział w konferencji Kulturowe konteksty pamięci Pomorzan. XIII Konferencja Kaszubsko-Pomorska, zorganizowanej w dniach 24.-25. listopada 2014 przez Instytut Kaszubski i Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku (kierownik naukowy: prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński, WNS UG). Zaprezentowano następujące tematy:

- Pamięć o bohaterze – Antoni Abraham jako „miejsce pamięci” Kaszubów - dr Magdalena Sacha;
- Konrad Leczkow w sieci Pomorza – dr Janusz Mosakowski;
- Literatura jako medium pamięci. Teksty autobiograficzne o doświadczaniu Pomorza w perspektywie porównawczej (Propozycja ujęcia) – dr Miłostawa Borzyszkowska.

Kolejne dwie osoby złożyły do tomu pokonferencyjnego artykuły na temat: Zbrodnie nazistowskie w pamięci polsko-niemieckiego pogranicza (dr Felicitas Söhner) oraz Teatr jako przestrzeń pamięci na przykładzie wybranych inscenizacji Teatru Wybrzeże w Gdańsku (dr Eliza Szymańska).

Ponadto w roku 2014 członkowie Pracowni brali udział w konferencjach z następującymi referatami dotyczącymi tematyki kulturowego pogranicza:

- Prezentacja artefaktów muzyki kaszubskiej i niemieckiej w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, Bonn 23. 10.2014, na konferencji organizowanej przez Uniwersytet w Bonn (dr Magdalena Sacha).
- Motyw bramy a rekonstrukcje gdańskich *modi co vivendi* w tekstach autobiograficznych autorów pochodzenia żydowskiego z Gdańska, na konferencji ogólnopolskiej: Wspólny Pokój Gdańsk. Ku miejskim *modi co vivendi*. Gdańsk 24.7.2014, zorganizowanej przez Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska i Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku – dr Miłostawa Borzyszkowska. Bierze ona udział od 2013 roku w interdyscyplinarnym projekcie Gdańskiego Towarzystwa Naukowego *Wspólny pokój. Ku gdańskim modi co vivendi* (opiekun naukowy prof. Maria Mendel, WNS UG).
- Christian Graf von Krockow z Rumska i jego obraz Pomorza, na seminarium: Dzieje Gminy Główczyce i okolic. Główczyce 7.6.2014, zorganizowanym przez Instytut Kaszubski i Urząd Gminy w Główczych (dr Miłostawa Borzyszkowska).

Członkini Pracowni dr Magdalena Sacha w październiku 2014 roku przebywała na czterotygodniowej kwerendzie w Instytucie Herdera w Marburgu, gdzie pracowała nad zebraniem materiałów do planowanego wystąpienia na forum konferencji organizowanej przez Pracownię, na temat tzw. wschodnioniemieckich muzeów ojczyźnianych. Dr M. Sacha podczas pobytu na stypendium w Instytucie Herdera w Marburgu wygłosiła wykład otwarty na temat wschodnioniemieckich muzeów ojczyźnianych w dn. 15.10.2014 w Instytucie Herdera – dla pracowników, doktorantów i gości.

### Publikacje

W okresie trwania działalności Pracowni ukazało się łącznie: 3 publikacje książkowe pod redakcją członków Pracowni, 14 artykułów (11 kolejnych w druku i opracowaniu), 4 recenzje (kolejne 2 w druku), 1 sprawozdanie oraz tłumaczenia 2 publikacji książkowych. Listę publikacji członków Pracowni w zakresie tematyki pogranicza stanowi załącznik nr 3 do niniejszego sprawozdania, dostępna jest także na stronie domowej Pracowni pod linkiem <http://narracjepogranicza.ug.edu.pl/pl/dzialalnosc--publikacje/>.

### Wykłady otwarte

Wykład otwarty prof. dr hab. Anny Wolff-Powęskiej (UAM) na temat *Kto włada naszą pamięcią zbiorową?* w dniu 5 kwietnia 2013 roku zapoczątkował cykl wykładów. W dniu 12 kwietnia Pracownia zorganizowała wspólnie z Centrum Herdera wykład prof. UMK, dr. hab. Leszka Żylińskiego na temat: *Europa w niemieckiej myśli XIX i XX wieku*. Na pobyt i wykład badacza uzyskano dofinansowanie ze środków Fundacji Herdera, dysponowanych przez Dyрекcję IFG. W dniu 10 maja miał miejsce wykład prof. dr. hab. Cezarego Obracht-Prondzyńskiego (WFSNS UG) – *Niemcy jako sąsiedzi. Doświadczenia z pomorskiego pogranicza*. Kontynuując cykl w dniu 16 grudnia 2014 Pracownia zorganizowała wykład otwarty dr Magdaleny Lemańczyk na temat *Niemcy na Pomorzu okiem socjologa. Wczoraj – dziś – jutro (?)*. Spotkania prowadziła M. Borzyszkowska. Uczestniczyli w nich studenci i wykładowcy niemcoznawstwa, filologii germańskiej, kulturoznawstwa, historii oraz socjologii, a

także goście spoza uniwersytetu. Relacje ze spotkań opublikowano na stronie IFG i na stronie Pracowni [http://narracjepogranicza.ug.edu.pl/pl/dzialalnosc--wyklady\\_goscinne/](http://narracjepogranicza.ug.edu.pl/pl/dzialalnosc--wyklady_goscinne/). W roku 2014 nie zorganizowano więcej spotkań, ponieważ pomimo podjętych starań nie udało się pozyskać środków na ten cel. Członkowie Pracowni spotkali się także z prof. Leszkiem Żylińskim na spotkaniu wewnętrznym, w ramach którego dyskutowano o możliwościach realizacji zamierzeń Pracowni we współczesnych uwarunkowaniach systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

## Dydaktyka

Członkowie Pracowni prowadzą autorskie zajęcia dydaktyczne, związane z tematyką pogranicza:

- Gdańsk – jego dzieje i kultura – wykład fakultatywny dla studentów studiów licencjackich filologii polskiej (Wydział Filologiczny) – dr Janusz Mosakowski;
- Gdańsk w literaturze polskiej i niemieckiej XIX wieku – wykład fakultatywny dla studentów studiów licencjackich filologii polskiej (Wydział Filologiczny) – dr Janusz Mosakowski;
- Elementy wiedzy o regionie – wykład dla I roku studiów magisterskich kulturoznawstwa (Katedra Kulturoznawstwa) – dr Magdalena Sacha, dr Miłostawa Borzyszkowska;
- Polsko-niemieckie pogranicze kulturowe – wykład dla I roku studiów magisterskich, filologia germańska (Wydział Filologiczny) – dr Miłostawa Borzyszkowska;
- Krajoznawstwo historyczno-literackie Polski Północnej – wykład dla III roku studiów licencjackich, makrokierunek niemieckoznawstwo (Wydział Historii we współpracy z Instytutem Filologii Germańskiej) – dr Miłostawa Borzyszkowska;
- Wstęp do niemieckoznawstwa – wykład i ćwiczenia dla I roku studiów licencjackich, makrokierunek niemieckoznawstwo (Wydział Historii we współpracy z Instytutem Filologii Germańskiej), przedmiot zawiera blok tematyczny poświęcony procesom na pograniczu – dr Miłostawa Borzyszkowska.

Tematyki pogranicza dotyczą też prace dyplomowe (licencjackie i magisterskie) oraz semestralne, które powstają w ramach seminariów i innych zajęć dydaktycznych, prowadzonych przez członków Pracowni. Pod kierunkiem dr Magdaleny Sachy zostały obronione w roku 2014 następujące prace licencjackie o tematyce związanej z pograniczem kulturowym: Elzy Fitzy „Miejsca pamięci na terenie Rynu”, Niny Herzberg „Społeczność żydowska w Wejherowie i okolicach”, Anny Plombon „Współczesne formy folkloru kociewskiego w miejscowości Pinczyn”. W ramach seminarium licencjackiego dr Miłostawy Borzyszkowskiej w latach 2012/13 i 2013/14 powstały natomiast prace na następujące tematy: Bartłomieja Tyma „Przekaz kulturowy jako zadanie współczesnych przewodników. Obraz Kaszub i Kaszubów na przykładzie wybranych, współczesnych przewodników”, Heleny Walczak „Tłumacz jako pośrednik między kulturami. Karl Dedecius *Europejczyk z Łodzi. Wspomnienia*”, Patrycji Nowacki „Obraz własny i obcego w powieści Sabriny Janesch *Katzenberge*”, Beaty Kotlengi „Das Bild der Gesellschaft im Roman *Abendliche Häuser* von Eduard Graf von Keyserlings”, Pauliny Fogtman „Obraz kobiet w powieści Christiana Grafa von Krockow *Czas kobiet*”, Vanessy Okrucieńskiej „Der Heimatverlust vermittelt über ‘Postmemory’ in Petra Reskis Roman *Ein Land so weit*”, Roberta Bistronia „Das Bild der Kaschuben in den deutschen Berichten des 19. Jahrhunderts”, Anny Derc „Die Erzählstrategien in Eduard von Keyserlings Roman *Wellen*”, Mai Zborowskiej „Trauma und Erinnerung in der Novelle von Günter Grass *Im Krebsgang*”, Agaty



Lewandowskiej „Das Bild der Familie in Marion Gräfin Dönhoffs autobiographischen Texten *Kindheit in Ostpreußen* und *Namen die keiner mehr nennt*“.

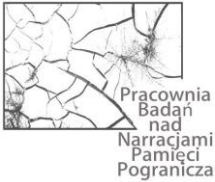
Z kolei na prowadzonym obecnie przez dr Magdalenę Sachę seminarium magisterskim z inicjatywy własnej studentów powstały portale internetowe, gromadzące własne wyniki badań magistrantek: Kariny Lewandowskiej. Natomiast w ramach zajęć M. Borzyszkowskiej Krajoznawstwo historyczno-literackie Polski północnej na makrokierunku niemcoznawstwo powstały opracowania i prezentacje wycieczek tematycznych, z których najlepsze zostaną opublikowane na stronie Pracowni.

Ponadto dr Miłostawa Borzyszkowska wzięła udział w seminarium na temat: Kaszuby i Kaszubi w narracjach polskich, niemieckich i kaszubskich. Wdzydze Kiszewskie, 1.8.2014, w ramach podróży studyjnej "Erinnerungskulturen im und über das ehemalige Ost- und Westpreußen", 27.07.-2.8. 2014, zorganizowanej przez Universität Potsdam, Historisches Institut, Lehrstuhl: Neuere Geschichte II / Deutsch-jüdische Geschichte (prof. Thomas Brechenmacher, dr Michał Szulc).

### Popularyzacja nauki

Realizując zadanie popularyzacji nauki, członkowie Pracowni wygłosili w okresie trwania działalności Pracowni następujące odczyty w kraju i za granicą:

- Mowa otwarcia wystawy poświęconej wielokulturowości Kaszub, prezentowanej po raz pierwszy w Muzeum Serbołużyckim w Budziszynie [Bautzen], 12.10.2014 (dr Magdalena Sacha). Planowana jest publikacja wystąpienia w czasopiśmie „Rozhled” w tłumaczeniu na język serbołużycki.
- Die Kaschuben. Zwischen Stereotyp und Realität. Pommersches Landesmuseum, Greifswald, 25.11.2014, im Rahmen der Polnischen Kulturtag „polenMARKT“, odczyt zorganizowany przez Institut für Slawistik, Ernst-Moritz-Arndt-Universität und Pommersches Landesmuseum; Greifswald (dr Miłostawa Borzyszkowska, także udział w panelu dyskusyjnym z mgr. Rolandem Borcherssem z Freie Universität w Berlinie i dr. Christianem Pletzingen z Academia Baltica);
- Losy Gdańszczan. Mała ojczyzna z żydowskiej perspektywy. Targi Książki, Kraków 24.11.2014 (dr Miłostawa Borzyszkowska wraz z prof. nadzw. Danielem Kalinowskim);
- *Odpominania* bytowskie cz. II. O historii społeczności żydowskiej Bytowa i dokumentacji ich losów. Bytów, 8.11.2013, wykład zorganizowany przez Komitet Upamiętnienia Społeczności Żydowskiej Ziemi Bytowskiej podczas odsłonięcia upamiętnienia (dr Miłostawa Borzyszkowska);
- Śladami kaszubskimi po Kaszubach. Odczytując mowę kamieni, Kraków 26.10.13, Targi Książki w Krakowie (dr Miłostawa Borzyszkowska wraz z prof. nadzw. Danielem Kalinowskim);
- Zwischen Ost und West. Juden in der Grenzstadt Danzig, Getynga 2.10.13, wykład zorganizowany przez Deutsch-Polnische Gesellschaft in Göttingen (dr Miłostawa Borzyszkowska);
- Die Sprache der Steine lesen. Jüdische Spuren in der Kaschubei und Danzig, Gdańsk 23.5.13, odczyt zorganizowany z ramienia Instytutu Kaszubskiego dla Pädagogisches-Kulturelles Centrum Ehemalige Synagoge Freudental (dr Miłostawa Borzyszkowska);



Pracownia była także partnerem projektu przeprowadzonego przez Instytut Kaszubski w Gdańsku i Zakład Antropologii Społecznej IFSiD UG (inicjator i kierownik: prof. Cezary Obracht-Prondzyński), zatytułowanej *Pomorska Debata o Kulturze*, w ramach którego odbyło się w roku 2013 pięć spotkań. Pracownia współorganizowała trzecią z debat, pt. *Jak popularyzować wiedzę o kulturze?* w dniu 15 października 2013, która odbyła się na Wydziale Nauk Społecznych UG. Druga odsłona debat miała miejsce w 2014 roku: *Pomorska debata o kulturze. Kultura pogranicza - pogranicza kultury, edycja II*. Pracownia współorganizowała pierwszą z nich *Pomorska debata o pamięci* (WNS UG, 26.6.14), w której dr Miłostawa Borzyszkowska była panelistką. W spotkaniach brały udział dr Marta Turska, dr Eliza Szymańska, dr Magdalena Sacha i dr Miłostawa Borzyszkowska.

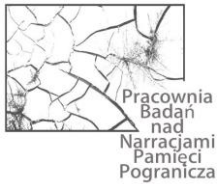
Ponadto członkowie Pracowni (współ)organizowali, uczestniczyli lub też prowadzili promocje następujących książek, związanych z tematyką pogranicza:

- promocja reportażu historyczno-krajoznawczego autorstwa niemieckiego dziennikarza Uwe Rady pt. „Niemen. Historia kulturowa pewnej rzeki” w tłumaczeniu M. Sachy. Promocje książki z udziałem autora i tłumaczki odbyły się w listopadzie 2013 roku w Gdańsku (Galeria Grassa), Gdyni (Towarzystwo Polsko-Niemieckie), Olsztynie (Biblioteka Wojewódzka) i Warszawie (Instytut Goethego). Książka ukazuje panoramę polsko-litewsko-niemiecko-żydowsko-białoruskiego pogranicza wzdłuż biegu Niemna;
- promocja serii *Moja Biblioteka Mazurska* (Wydawnictwo Retman) oraz spotkanie z redaktorem i autorem Waldemarem Mierzwą w Instytucie Kaszubskim. Dom Kaszubski, Gdańsk 27.3.2014 (organizacja: dr Miłostawa Borzyszkowska);
- promocja polskiego tłumaczenia (o)powieści autobiograficznej Franka Meislera *Zaułkami pamięci. Gdańsk – Londyn – Jaffa*. Gdańsk, WiM Biblioteka Publiczna, Filia ul. Mariacka, 29.1.2015 (współorganizacja oraz wystąpienie i prezentacja multimedialna na temat: *Co skrywa pewna komoda w Tel Aviwie?* – dr Miłostawa Borzyszkowska);
- promocja niemieckiego tłumaczenia poematu epoki baroku *Von Danzig nach Lübeck. Eine Meeresfahrt im Jahre 1651*. Gdańsk, Dom Kaszubski, 22.1.2015 (współorganizacja, wystąpienie *Odczytując „Morską Nawigację do Lubeka” Marcina Borzymowskiego na nowo* i moderacja rozmowy z red. Jürgenem Vietigem i dr. Christianem Pletzingem – dr Miłostawa Borzyszkowska).

### **Współpraca z jednostkami samorządowymi, edukacyjnymi, stowarzyszeniami i w ramach inicjatyw społecznych**

Członkowie Pracowni zaangażowani są społecznie w ramach stowarzyszeń, których działalność dotyczy obszarów związanych ze specyfiką kulturową pogranicza. I tak dr Magdalena Sacha, dr Janusz Mosakowski i dr Miłostawa Borzyszkowska są członkami Instytutu Kaszubskiego (M. Borzyszkowska – członkiem Zarządu od 2012 r.). Dr Janusz Mosakowski i dr Miłostawa Borzyszkowska są członkami Zarządu Stowarzyszenia Günтера Grassa w Gdańsku od 2011 roku. Dr Magdalena Sacha jest członkiem Stowarzyszenia Wspólnota Kulturowa Borussia.

Realizując zadanie współpracy z jednostkami samorządowymi i stowarzyszeniami dr Miłostawa Borzyszkowska brała udział w przygotowaniu programu prezentacji Kaszub i Gdańska na Targach



Książki w Krakowie w ramach *Salonu Małe ojczyzny*, które miały miejsce w październiku 2013 roku, m.in. biorąc udział w pracach komitetu organizacyjnego, kierowanego przez dyr. Annę Czekanowicz z Departamentu Kultury Urzędu Miejskiego i prof. Cezarego Obracht-Prondzyńskiego (Instytut Kaszubski). Współpracowała m.in. przy tworzeniu koncepcji programu, także opracowując i redagując okolicznościową publikację *W cieniu morza czasu. Literackie obrazy Kaszub i Gdańska*. W ramach Targów zaprezentowała wspólnie z prof. Danielem Kalinowskim (Akademia Pomorska w Słupsku) na Targach publikację *Śladami żydowskimi po Kaszubach*, której jest współredaktorem (26.10.13).

W 2013 Pracownia zainicjowała współpracę z Gdańskim Autonomicznym Gimnazjum, która zaowocowała podpisaniem GAG umowy o współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej i Urzędem Miasta Gdańska, w ramach której szkoła rozpoczęła opiekę nad gdańskim pomnikiem upamiętniającym kindertransporty przed Dworcem Głównym. Pracownia sprawuje opiekę merytoryczną nad działaniami edukacyjnymi w ramach tej współpracy. 24 czerwca 2013 odbył się *flashmob* przy pomniku, przygotowany przez uczniów Gimnazjum. W spotkaniu wziął udział m.in. Prezydent Miasta Gdańska Paweł Adamowicz. Pracownia przygotowała ulotkę informacyjną, przedstawiającą historię kindertransportów i pomnika (dr M. Borzyszkowska), którą rozdawano podczas happeningu. Druk ulotki sfinansował Urząd Miasta Gdańska. Akcja spotkała się z szerokim odzewem mediów lokalnych.

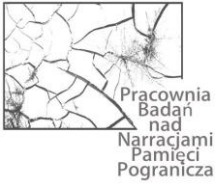
Ponadto dr Miłostawa Borzyszkowska od 2012 brała udział w inicjatywie społecznej – pracach Komitetu Upamiętnienia Społeczności Żydowskiej Ziemi Bytowskiej. W ramach tej działalności odpowiedzialna była za kontakty z potomkami bytowskich Żydów, opracowała m.in. publikację *Przywracając pamięć* (Bytów / Gdańsk: Instytut Kaszubski 2013, wyd. I; wyd. II popr. i uaktual., 95 ss.), a także wygłosiła wykład podczas uroczystości odsłonięcia pomnika w dniu 8 listopada 2013 na temat: *Odpominania bytowskie cz. II. O historii społeczności żydowskiej Bytowa i dokumentacji ich losów*.

### **Strona internetowa i plany w związku z przeprowadzką**

W czerwcu 2014 roku Pracownia po kilkumiesięcznych staraniach uzyskała miejsce na trójjęzyczną stronę domową (w języku polskim, niemieckim i angielskim) na starym panelu uniwersyteckim <http://narracjepogranicza.ug.edu.pl/>. Strona jest rozbudowywana i uzupełniana. Administratorem strony jest mgr Ewelina Rogala, absolwentka filologii germańskiej. Opracowano także logo Pracowni (M. Borzyszkowska). Ze względu na ograniczone możliwości tego panelu i nieokreślone czasowo perspektywy (mail z dnia 22.1.2015 od Centrum Informatycznego, sekcja WWW) na utworzenie miejsca na nowym panelu uniwersyteckim, w przygotowaniu jest strona na serwerze zewnętrznym.

W styczniu 2015 Pracownia zgłosiła zapotrzebowanie na własne pomieszczenie w nowym budynku neofilologii, argumentując wniosek planami rozwoju działalności. Członkowie Pracowni mogliby w nim zbierać i przechowywać dokumentację z działalności, bibliotekę podręczną Pracowni, m.in. egzemplarze recenzyjne, egzemplarze z wymiany z innymi jednostkami badawczymi zajmującymi się pokrewną tematyką, mapy regionów pogranicza pozyskane od innych podmiotów, materiały robocze, archiwum Pracowni (plakaty, programy, filmy i muzykę Pogranicza, prace dyplomowe itp),





Pracownia Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza  
Instytut Filologii Germańskiej  
Uniwersytet Gdański  
ul. Wita Stwosza 55 80-952 Gdańsk  
narracjepogranicza@ug.gda.pl  
<http://narracjepogranicza.ug.edu.pl/>

---

sprzęt pozyskany w ramach grantów oraz wybrane regionalia. Pomieszczenie to mogliby wykorzystywać także wolontariusze przy przedsięwzięciach Pracowni (administrator strony www, wolontariusze przy wykładach gościnnych i konferencjach itp.), a także goście Pracowni i członkowie Pracowni spoza UG.

Sprawozdanie sporządziła:  
Miłosława Borzyszkowska-Szewczyk